

Ο ΑΝΔΡΟΥ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ

ΥΠΟ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Γ. ΑΤΕΣΗ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΡ. ΛΗΜΝΟΥ

Ὁ Σωφρόνιος Μπίστης Ῥεματούσης ἐγεννήθη ἐν Ἀποικίαις Ἄνδρου τὴν ἀκριβῆ, τῆς γεννήσεως τούτου, χρονολογίαν, ἀγνοοῦμεν λαμβανομένου ὁμῶς ὑπ' ὄψιν, ὅτι, εἰς νεαρὰν ἡλικίαν εἰσελθὼν εἰς τήν, κατὰ τὴν νῆσον ἐκείνην, Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἐχειροθετήθη εἰς μοναχόν, τῷ 1804, πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι οὗτος θὰ ἐγεννήθη εἰς περίοδον, μεταξύ τῶν ἐτῶν 1780—1785, ἀναγομένην ἄλλὰ καὶ διὰ τήν, μετὰ τήν, ἐκ τῆς, ὡς εἴρηται Ἱ. Μονῆς, ἀναχώρησίν του μέχρι τῆς, εἰς Ἀρχιερέα, ἀναδείξεώς του, σταδιοδρομίαν αὐτοῦ, αἱ ἄχρις ἡμῶν ἱστορικαὶ εἰδήσεις, δὲν εἶναι ἐπαρκιβῶς γνωσταί.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει αἱ, μέχρι σήμερον, πληροφορίαι ἔφερον τοῦτον ὡς χειροτονηθέντα, εἰς Ἐπίσκοπον Μυρρίνης, ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Ἐφέσου, ὑποκείμενον, κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1814¹· τοῦτο ὁμῶς δὲν εἶναι ἀληθές, διότι ὡς πιστοῦται, ἐξ ἀναφορᾶς τοῦ ἰδίου, ὑπὸ χρονολογίαν 10 Νοεμβρίου 1829, πρὸς τήν, ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, Γραμματείαν, τὸ περιεχόμενον τῆς ὁποίας κατωτέρω θέλομεν παραθέσει, Ἀρχιερεὺς χειροτονηθὴ τῇ 24ῃ Ἰανουαρίου 1821, ὑπὸ τόν, ὡς ἄνω, τίτλον δηλ. τοῦ Μυρρίνης, εἰς τὴν πόλιν τῆς Μαγνησίας, ἔδραν τῆς Μητροπόλεως Ἐφέσου, ὑπὸ τῶν Ἐπισκόπων Ἐλαίας Παΐσιου Βυζαντίου, τοῦ μετὰ ταῦτα Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας² καὶ Ἡλιουπόλεως Ἀντίμου Κομνηνοῦ τοῦ κατοπιν Κυκλάδων³· κατ' ἀκολουθίαν δὲν εὐσταθεῖ ἱστορικῶς, ὅτι μετὰ δεκαετίαν ἀπὸ τῆς, εἰς μοναχόν, χειροθετήσεως αὐτοῦ προήχθη εἰς τὸ Ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα⁴.

Δύο περίπου μῆνες παρήλθον ἀπὸ τῆς, εἰς Ἱεράρχην, προαγωγῆς αὐτοῦ, ~~ὅτε ἐξεργάσθη ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις ἢ δρομὴ τῶν Τούρκων ἦτο τριακίτη~~ καὶ εἰς τὴν ἐκτεταμένην, τοῦ Ἐφέσου, περιοχὴν, ὥστε οὐ μόνον ἀπηγχό-

1. Δ. Πασχάλη: Ἀναγραφή χρονολογικὴ τῶν ἀπὸ Χριστοῦ Ἀρχιερατευσάντων ἐν τῇ νήσῳ Ἄνδρω ἐν «Θεολογία» ἔτ. 1927 Τ. Ε' σ. 214. Β. Ἀτέση Ἐπισκόπου Ταλαντίου (τ. Μητροπολίτου Λήμνου): Ἐπίτομος Ἐπισκοπικὴ Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι σήμερον. Ἐν Ἀθήναις 1948 Τ. Α' σ. 294. Π. Κοντογιάννη: Διονύσιος Καλλιάρχης ἐν «Ἀθηνᾶ» ἔτ. 1906 Τ. ΙΗ' σ. 164.

2. Β. Ἀτέση ἐνθ' ἄνω. σ. 268.

3. Αὐτόθι σ. 273.

4. Δ. Πασχάλη ἐνθ' ἄνω. σ. 214.

νησαν τὸν Πρωθιεράρχην αὐτῆς Διονύσιον Καλλιάρχην, ἀλλ' ἐπεζήτησαν καὶ τῶν Ἐπισκόπων αὐτοῦ τὴν σύλληψιν, ἵνα ὑποστῶσιν καὶ οὗτοι τὴν ἰδίαν μὲ τὴν, τοῦ προΐσταμένου τούτων, τύχην.

Ὁ Σωφρόνιος «ἐν τῷ μέσῳ τῶν δεινότερων περιστάσεων καὶ τῶν φονικωτέρων στιγμῶν» εὐρεθεὶς, ἠναγκάσθη «ἀποκρυβόμενος ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον» νὰ προφυλάσσηται, ἵνα μὴ συλληφθῆ ὑπὸ τῶν Τούρκων «ὡς ὑπάλληλος τοῦ Ἐφέσου καὶ Ἀρχιερεὺς τῆς ἐπαρχίας».

Καὶ ἡ περιπέτειά του αὕτη διήρκεσεν ἐπὶ ἕξ μῆνας ὅτε ἀφίχθεις εἰς Σμύρνην, κατ' Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, καὶ διαμείνας ἐν αὐτῇ, ἐπὶ εἰκοσαήμερον, διὰ Γαλλικοῦ πολεμικοῦ πλοίου μεταφέρθη εἰς Ψαρρὰ «γυμνὸς καὶ ἔστερημένος τῶν πάντων», ἐν οἷς παρέμεινεν ἐπὶ τι διάστημα, μεταβὰς ἀκολούθως εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ Ἄνδρον, ἐν ἣ ἔφησύχαζεν· κατ' ἀκολουθίαν ἡ ἀφιξις αὐτοῦ εἰς Ἑλλάδα ἐγένετο τῷ 1821 καὶ οὐχὶ βραδύτερον¹, ὃ δὲ Δ. Πασχάλης, παρέχει τὴν πληροφορίαν, ὅτι «Παρεπιδημῶν εἰς τὰ Ψαρρὰ ὁ Μυρρίνης Σωφρόνιος, τελευτώντος τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1822, κατὰ τὴν αὐτόθι, μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Τουρκικῆς ναυαρχίδος ἐπάνοδον τοῦ Κανάρη, ὑπέδεχθη τοῦτον μεγαλοπρεπέστατα καὶ ἐν πολλῇ κατανύξει μετέδωκεν αὐτῷ γονυπετῶς καὶ κλαίοντι τῶν ἀχράντων μυστηρίων»².

Ὁ Μητροπολίτης Ἄνδρου Διονύσιος Καρκάκης ἐκδηλώσας, πρὸς τὸν πρόσφυγα καὶ συμπολίτην αὐτοῦ Μυρρίνης Σωφρόνιον, ὅστις σημειωτέον εἶναι ὁ χειροτονήσας εἰς ἱερέα τὸν Θεόφιλον Κατῆν³, Ἱεράρχης, συμπάθειαν «πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν καθημερινῶν του ἐξόδων» διώρισε τοῦτον Ἀρχιερατικὸν αὐτοῦ Ἐπίτροπον ἐν τῇ νήσῳ Σύρω⁴ ὑποκειμένη τότε τούτω.

Ἐν ἔτει 1824 ὁ Μητροπολίτης Παροναξίας Ἱερόθεος Ἀριστάρχου, κατηγορηθεὶς διὰ παραπτώματα, εἰς τὸν Ἀρχιερατικὸν αὐτοῦ χαρακτήρα, ἀπάδοντα, ἀπεμακρύνθη προσωρινῶς τῆς παροικίας αὐτοῦ, καὶ κληθεὶς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διέμενεν ἐν Ναυπλίῳ, μέχρι λήξεως τῆς ὑποδικίας αὐτοῦ ἵνα ὁμως, μὴ παραμένη ἡ ἐπαρχία αὕτη πνευματικῶς ἀκέφαλος, ἡ τότε «Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος», διώρισε τὸν μὲν Ἀρχιμ. Λεόντιον Καμπάνην, λόγιον κληρικόν, ἐξ Ἄνδρου καὶ τοῦτον καταγόμενον, ἐπιστάτην τῶν Ἀρχιερατικῶν εἰσοδημάτων, τὸν δὲ Θεοδοσιουπόλεως καὶ οὐχὶ

1. Δ. Πασχάλη ἐνθ' ἄνωτ. σ. 214.

2. Αὐτόθι. Ἀρχιμ. Ἄνδρέου Τριανταφύλλου (ἀποθανόντος Μητροπολίτου Τριφυλλίας καὶ Ὀλυμπίας). Ἡ ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι σήμερον δράσις τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ Πολεμικῷ Ναυτικῷ: ἐν «Ἡ σύγχρονος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία» Ἀρχιμ. Εὐγ. Κωσταρίδου ἔτ. 1921 σ. 316.

3. Δ. Πασχάλη ἐνθ' ἄνωτ. σ. 214.

4. Κωνίνου Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων: Τὰ σωζόμενα ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα. Ἀθήνησι 1864 Τ. Β'. σ. 24 καὶ Τ. Γ'. 1866 σ. 31. Δ. Πασχάλη ἐνθ' ἄνωτ. σ. 215.

Θεοδορουπόλεως¹, Ἄνθιμον, πρόσφυγα καὶ τοῦτον Ἱεράρχην, Τοποτηρητὴν αὐτῆς, συνφδὰ τῇ κατωτέρω, τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Σώματος, ἀποφάσει.

«Ἀριθ. 4619.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα
Διατάττει

Α'. Ὁ Ἅγιος Θεοδοσιουπόλεως Κύριος Ἄνθιμος διορίζεται Τοποτηρητῆς τῆς ἐπαρχίας Νάξου, ἀντὶ τοῦ πρόφην ἀποδειχθέντος ἐγκληματίου Κ. Ἱεροθέου.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1824.

Ὁ Πρόεδρος
Γεώργιος Κουντουριώτης
Ἰωάν. Κωλέτης
Πανούσος Νοταρᾶς ».

Καὶ εἰς ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς ταύτης τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Λατρείας, ἀπευθυνόμενον πρὸς αὐτόν, διὰ τοῦ, ὑπ' ἀριθ. 1851 καὶ ἀπὸ 12ης τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους, ἐγγράφου του ἐπιπροσθέτει ὅτι «Ἡ Διοίκησις διὰ τὸ σεβάσιμον τῆς ἡλικίας σου καὶ διὰ τὸν ἀποδεδειγμένον, ἐπ' ἀρετῇ καὶ σεμνότητι, βίον σου ἐξέδωκε διαταγὴν ὑπ' ἀριθ. 4619 τὴν 10ην τρέχοντος διορίζουσαν τὴν θεοφιλίαν σου Τοποτηρητὴν τῆς ἐπαρχίας Παροναξίας ἀντὶ τοῦ ἐγκληματίου ἀποδειχθέντος Κ. Ἱεροθέου.» παραλλήλως δὲ πρὸς τὴν ἔκφρασιν τῶν συγχαρητηρίων προσρήσεων, ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων τούτου, ἀπέστειλε αὐτόχρονον ὑπ' ἀριθ. 1853, ἐγκύκλιον, πρὸς τοὺς χριστιανούς τῆς παροικίας ταύτης, περὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ Ἄνθιμου, ὡς Τοποτηρητοῦ αὐτῶν. Σημειωτέον δ' ὅτι, πρὸ ὀλίγων μηνῶν, τὴν Τοποτηρητείαν τῆς Μητροπόλεως ταύτης, ἡ Κυβέρνησις εἶχεν ἀναθέσει εἰς τὸν Ἐπίσκοπον Ταλαντίου Νεόφυτον Μεταξᾶν, ὡς πιστοῦται ἐκ τῆς, ἀπὸ 2 Ἀπριλίου 1824, καὶ ἐξ Ὑδρας, ἀποσταλείσης ἀναφορᾶς του «Πρὸς τὸ ἀξιοσέβαστον σῶμα τοῦ ἐκτελεστικοῦ», ἐν ἧ διαλαμβάνει ὅτι «Λαβὼν μετ' ἀσμενείας τὰ τῆς ὑπεριτάτης Διοικήσεως γράμματα, ἄπερ ἐπιτάττουσί με εἰς τὸ νὰ ἀπέλθω εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Παροναξίας, ὡς ἐμοιρούσης προστάτου ἐκκλησιαστικοῦ, μὲ τὸ νὰ ἀπεβλήθῃ ὁ κανονικὸς ἀρχιερεὺς της παρὰ τῶν χριστιανῶν ἐπαρχιωτῶν, ὡς δῆθεν ἐνεργῶν καθ' ἡμέραν σκάνδαλα καὶ συγχύσεις εἰς τὴν αὐτοῦ ἐπαρχίαν... δέομαι... ὑπὲρ τῆς ἀκλονήτου διαμονῆς καὶ στερεώσεως αὐτῆς δηλ. τῆς Διοικήσεως, πρὸς διευθέτησιν καὶ ἀνόρθωσιν τοῦ δυστυχοῦς γένους μας...»².

Ἐν τοσούτῳ ὅμως, ἡ ἀποστολὴ αὕτη τοῦ Ἄνθιμου, Ἐπισκόπου καὶ

1. Δ. Πασχάλη ἐνθ' ἀνωτ. σ. 214.

2. «Ἐκκλησία» ἔτ. 1949 ἀριθ. φύλ. 1. σ. 10.

τούτου ὄντος τοῦ Μητροπολίτου Ἐφέσου, δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ, καθ' ὅσον μετὰ δίμηνον περίπου ἀπέθανεν, ἐν Νάξῳ.

Τὸν θάνατον τούτου πληροφορηθεὶς, ὁ, ἐν Σύρῳ, εὐρισκόμενος Σωφρόνιος, ἀπέστειλε πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς θρησκείας, ἀναφορὰν, παρακαλῶν, ἵνα, εὐαρεστούμενον διορίσῃ τοῦτον, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Ἀνθίμου, Τοποτηρητῆν τῆς, ὑπ' ὄψιν, ἐπαρχίας Ἰδοῦ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς.

«Πανσέβαστε Δέσποτα, τὴν πανιερότητά σας ἀδελφικῶς ἀσπαζόμενος προσκυνῶ εὐλαβῶς.

† Εἶμαι ἓνας ἀρχιερεὺς πτωχός, ὥστε ὑστεροῦμαι καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου· πολλάκις ἀποφασίσας νὰ πλεύσω ὅπου ἢ σεβαστὴ διοικήσις, διὰ νὰ προσκυνήσω τὴν σεβασμιότητά σας καὶ διὰ νὰ παρακινήσω εἰς οἶκτον τὴν ὑπερτάτην διοίκησιν· διὰ τῆς ἄκρας μου πτωχείας ἐμποδιζόμενην ἐξ αὐτῆς ταύτης συλλογιζόμενος, ὅτι πολλὰ τὰ εἰς ναύπλιον ἔξοδα· κατ' αὐτὰς ἀπέρασα εἰς Σύραν ἴσως ἐκ τῶν, εἰς αὐτήν, εἰσρεόντων μοὶ γίνῃ κάποια βοήθεια· καὶ παρ' ἐλπίδα σήμερον μανθάνω, ὅτι ὁ προκάτοχός μου ἅγιος Θεοδοσιουπόλεως κύριος Ἀνθίμος ἐπλήρωσεν εἰς Νάξον τὸ κοινὸν χρέος· λοιπόν, πανσέβαστε, παρακαλῶ νὰ δεῖξετε, καὶ πρὸς με τὴν, πρὸς πάντας, συνηθισμένην σας κηδεμονίαν καὶ νὰ ἀναφέρητε πρὸς τὴν ὑπερτάτην, τὴν δυστυχίαν μου, ἐπομένως ἂν κριθῆ εὐλογον νὰ διορισθῶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Νάξου, ἀντὶ τοῦ πρώην ἀποθανόντος κυρίου Ἀνθίμου, πεπεισμένος μάλιστα εἰς τὰ χρηστά ἦθη τοῦ Ἀρχιμανδρίτου κυρίου Καμπάνη Λεοντίου ἐπιστάτου τῶν ἀρχιερατικῶν προσόδων τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας· ἐλπίζω νὰ ἀπεράσω μίαν ζωὴν εἰρηναίαν καὶ ἀδελφικὴν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τούτου· μετὰ δακρύων παρακαλῶ τὸν πανσέβαστόν μοι Δεσπότην καὶ θέλω τοῦ εἶμαι πρὸς Θεὸν εὐχέτης διὰ τὴν ζωὴν καὶ στερέωσίν της,

ἧς μένω πρόθυμος δοῦλος

Μυρίνης Σωφρόνιος

Ἐν Σύρῳ Νοεμβρίου β'. αωκδ. ».

Καὶ ἡ παράκλησις αὕτη τοῦ Ἀρχιερέως τούτου υἰοθετηθεῖσα ὑπὸ τοῦ συναδέλφου αὐτοῦ Ὑπουργοῦ, ἐπὶ τῆς θρησκείας, Ἀνδρούσης Ἰωσήφ Νικολάου, διεβιβάσθη πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα, τὸ ὁποῖον διὰ τῆς, ἀπὸ 17 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους, ὑπ' ἀριθ. 1093, ἀποφάσεως, ἐνέκρινεν, ἵνα οὗτος διορισθῆ «Τοποτηρητῆς τῆς ἐπαρχίας Παροναξίας».

Τούτου ἔνεκεν τὸ ὑπουργεῖον ἀπέστειλε τῷ Σωφρονίῳ τὸ κάτωθι διοριστήριον γράμμα ἔχον οὕτως.

«Ἀριθ. 267.

Πρὸς

Τὸν Θεοφιλέστατον Ἅγιον Μυρίνης Κύριον Σωφρόνιον.

Ἡ Διοίκησις ἐν διαταγῇ αὐτῆς ὑπ' ἀριθ. 1903 διορίζει τὴν Θεοφιλίαν σου Τοποτηρητῆν τῆς ἐπαρχίας Παροναξίας διὰ νὰ ἐκπληροῖς ἐν αὐτῇ

πάντα τὰ ἀρχιερατικά χρῆσιν συνεννοούμενος πάντοτε καὶ περὶ πάντων μετὰ τοῦ προσδιορισθέντος ἐπιστάτου ἁγίου Ἀρχιμανδρίτου Κ. Λεοντίου Καμπάνη, καὶ νὰ ἀπολαμβάνησιν τὰ λεγόμενα τυχηρὰ Ἀρχιερατικά εἰσοδήματα, οἷον τὰς μερικὰς λεγομένας λειτουργίας, τὰ παραστάσιμα, τοὺς ἁγιασμοὺς τὰ στεφανώματα καὶ τὰ λείψανα.

Τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο συγκαίρως σπεύδει νὰ σοὶ γνωστοποιήσῃ τὸν διορισμὸν τοῦτον καὶ τὴν εὐνοίαν τῆς Διοικήσεως ἣν ἀπῆλαυσας. Ἄν λοιπὸν εἰς τὸ ἐξῆς φανῆς εὐδόκιμος εἰς τὸ διορισθῆναι σοὶ ἱερὸν τοῦτο λειτουργημάτων ποιμαίνων τὸν χριστεπώνυμον λαὸν εὐαγγελικῶς καὶ κανονικῶς καὶ πειθόμενος εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως μείζονος ἀξιώθῃς παρ' αὐτῆς τιμῆς καὶ ὑπολήψεως καὶ εἰς ὑγιαίνων ἐν Κυρίῳ.

Τὴν 19 Νοεμβρίου 1824 Ναύπλιον

Εἰς ἀπουσίαν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Θρησκείας

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
Δανιὴλ Γεωργόπουλος»

Ἄλλὰ καὶ διὰ τῆς, ὑπ' ἀριθ. 268 ταυτοχρόνου ἐγκυκλίου, γνωρίζει πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ λοιπούς, τῆς, ὡς εἴρηται ἐπαρχίας, χριστιανούς τὸν διορισμὸν τοῦ Σωφρονίου, ὡς Τοποτηρητοῦ αὐτῆς ἰδοὺ τὴν ἀναγράφει αὕτη.

«Ἀριθ. 268.

Πρὸς

Τοὺς εὐλαβεστάτους ἱερεῖς, τοὺς φιλευσεβεῖς προύχοντας
καὶ λοιπούς χριστιανούς τῆς ἐπαρχίας Παροναξίας.

Ἐπειδὴ ὁ πρόφρων διορισθεὶς τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἀοίδιμος Θεοδοσιουπόλεως ἐπλήρωσε καθ' ὁδὸν τὸ κοινὸν χρέος, ἡ Διοίκησις πρόνοιαν καὶ αὐθις λαβοῦσα περὶ τῆς εὐταξίας τῶν, ταύτη τῇ ἐπαρχίᾳ, ἁγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν, ἐξέδωκε διαταγὴν αὐτῆς ὑπ' ἀριθ. 1093 διορίζουσαν ἀντ' αὐτοῦ τὸν Θεοφιλέστατον Ἅγιον Μυρίνης Κύριον Σωφρόνιον Τοποτηρητὴν τοῦ θρόνου τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἵνα ἐπισκέπτεται ἐκκλησιαστικῶς τὸν χριστεπώνυμον αὐτῆς λαόν, διδάσκων τοὺς χριστιανούς τὰ ὀρθὰ τῆς εὐσεβείας δόγματα, τὴν σεμνότητα τῶν ἡθῶν, καὶ ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὸ Ἀρχιερατικὸν του χρέος, καθὼς προλαβόντως διώρισε τὸν Πανοσιολογιώτατον Ἅγιον Ἀρχιμανδρίτην Κύριον Λεόντιον Καμπάνην ἐπιστάτην τῶν κυρίων καὶ κανονικῶν εἰσοδημάτων τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἵνα συνάξῃ καὶ παραδίδῃ αὐτὰ μὲ ἀκριβῆ λογαριασμὸν εἰς τὴν Διοίκησιν, ἵνα μὴ ἀπόλυνται καὶ αὐτὰ ματαίως.

Ὡς τοιοῦτους λοιπὸν γνωρίζαντες τὸν τε Θεοφιλέστατον Ἅγιον Μυρίνης καὶ τὸν Πανοσιολογιώτατον Ἅγιον Ἀρχιμανδρίτην ὑποδέχεσθε αὐτοὺς εὐμενῶς καὶ μετὰ τῆς προσηκούσης εὐλαβείας προσέρχεσθε εἰς αὐτούς, περὶ πάσης ἐκκλησιαστικῆς ὑποθέσεως, ὡς εἰς πνευματικούς πατέρας, ὑπακούοντες

εἰς τὰς εὐαγγελικὰς καὶ ψυχαφελεῖς αὐτῶν διδασκαλίας· πρὸς δὲ τούτοις παρέχετε εἰς αὐτοὺς πάντα τὰ ἀρχιερατικὰ δικαιώματα, οἱ μὲν ἱερεῖς τὰ ἔμβατίκια, οἱ δὲ λαϊκοὶ τὰς προθέσεις, ζητίας καὶ εἴ τι ἄλλο Ἀρχιερατικὸν δικαίωμα, καθότι θέλουσιν παραδίδῃ καὶ αὐτοὶ τὸν περὶ τούτων ἀκριβῆ λογαριασμὸν εἰς τὴν Διοίκησιν ὡς προσετάχθησαν.

Φανήτε τέκνα ὑπακοῆς καὶ συνέσεως εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Σ. Διοικήσεως καὶ εἰς τὰς πατρικὰς συμβουλὰς τοῦ ἱεροῦ ὑπουργείου τούτου, ἵνα καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος γένηται μετὰ πάντων ὑμῶν.

Τῆ 19 Νοεμβρίου 1824 ἐν Ναυπλίῳ

Εἰς ἀπουσίαν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Θρησκείας

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς

Δανιὴλ Γεωργόπουλος»

Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως χρόνῳ, ὃ, εἰς Ναύπλιον εὐρισκόμενος ὑπόδικος Μητροπολίτης Παροναξίας Ἱεροθέος, ἅτε στερούμενος τῶν κανονικῶν αὐτοῦ εἰσοδημάτων, εὐρίσκετο εἰς θλιβερὰν οἰκονομικὴν κατάστασιν· τούτου ἔνεκεν ἀναφερθεὶς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐξήτει τὴν, ἐν προκειμένῳ, συμπαραστάσιν αὐτῆς, ἥτις, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1092 καὶ ἀπὸ 17 Νοεμβρίου 1824, διαταγῆς τῆς, πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς θρησκείας παρήγγειλε «να διατάξῃ δηλ. τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο, τὸν ἤδη διορισθέντα Τοποτηρητὴν τῆς ἐπαρχίας Παροναξίας Ἅγιον Μυρίνης νὰ ἀποστέλλῃ καθ' ἕκαστον μῆνα διακόσια πενήντα γρόσια ἀριθ. 250 πρὸς τὸν ἐνταῦθα δικαζόμενον Παροναξίαν, ἐν ὧσφ διαμένει ὑπὸ κρίσιν, δι' ἐξοικονόμησιν τῶν ἀναγκαίων ἐξόδων του καθὼς πάντῃ στερούμενον αὐτῶν», ὅπερ διὰ τῆς, ὑπ' ἀριθ. 269/19/11/824 ὁμοίας διέταξε τοῦτον ὅπως, «Ἐπειδὴ καὶ ὁ ἅγιος Παροναξίας δικαζόμενος ἐνταῦθα μακρὰν τῆς ἐπαρχίας του μένει στερούμενος τῶν ἐξ αὐτῆς εἰσοδημάτων, διὰ τοῦτο, ἐκ διαταγῆς τῆς Σ. Δ (ιοικήσεως) ὑπ' ἀριθ. 1092», ἀποστέλλῃ «πρὸς αὐτὸν καθ' ἕκαστον μῆνα γρόσια διακόσια πενήντα ἀριθ. 250 ἐν ὧσφ μένει ὑπὸ κρίσιν πρὸς ἐξοικονόμησίν του».

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ Σωφρόνιος μεταβὰς εἰς Νάξον καὶ ἀναλαβὼν τὰ καθήκοντα τοῦ Τοποτηρητοῦ αὐτῆς ἀπέστειλεν, ἐκ καθήκοντος, πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς θρησκείας τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐκθεσιν ἔχουσαν οὕτω.

«Πρὸς τὸ ἔσοχον καὶ πανσέβαστον ὑπουργεῖον τῆς ἱερᾶς ἡμῶν λατρείας. † Διατρίβων εἰς Σύρον μὲ ἄκραν τῶν ἐκεῖσε κατοίκων καὶ παροίκων ἀρέσκειαν, ἐδέχθην ἀνεωγμέναις ἀγκάλαις κατὰ τὴν κβ'. τοῦ νοεμβρίου σεβαστόν μοι δίπλωμα, δι' οὗ διορίζομαι, παρὰ τῆς ὑπερτάτης, τοποτηρητῆς τῆς ἐπαρχίας παροναξίας καὶ σεβαστῆν μοι διαταγὴν, δι' ἧς ἐπιτάττομαι νὰ ἀπερνῶ πρὸς τὸν ἅγιον Παροναξίαν κὺρ Ἱεροθέον γρόσια διακόσια πενήντα ἀνὰ ἕκαστον μῆνα, ἐν ᾧ χρόνῳ ὑπὸ ἔτασμον εὐρίσκεται.

Διὰ τὸ πρῶτον ὑψώσας πρὸς Θεὸν χεῖρας ἰκέτευσα ὡς ἀμαρτωλὸς νὰ δαιωνίζῃ τὴν σεβαστὴν τοῦ ἔθνους μας διοίκησιν, νὰ ἰσχύῃ τὰ ὄπλα αὐτῆς

κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ τέλος ὁμολογῶν ἀπείρους εὐχαριστίας διὰ τήν, πρὸς με κηδαιμονίαν καὶ εἰμὶ καὶ ἔσομαι διάπειρος εὐχέτης ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ στερεώσεως., τῶν ἐνδόξων αὐτῆς μελῶν.

Διὰ τὴν σεβαστὴν μοι διαταγὴν πλεύσας εἰς νάξον κατὰ τὴν κοτ' τοῦ μηνὸς ὕπου ὑπεδέχθη παρὰ πάντων τῶν εὐγενῶν καὶ πολλῶν ἱερέων ἐντίμως, ἀντάμωσα τὸν ἅγιον Ἀρχιμανδρίτην καὶ ἐπιστάτην τῶν κανονικῶν εἰσοδημάτων κύριον Λεόντιον Καμπάνην διατρίβων ἐδῶ πρὸ ἐμοῦ ἡμέρας εἴκοσι· ὁ πρῶτος χαιρετισμὸς τοῦ ὁποῖου πρὸς με ἐστάθη οὕτως: Δεσπότη μου ὑπερεχάρην ἐκ ψυχῆς τὸν ἐρχομόν σας· σᾶς εἰδοποιῶ ὅτι, ἐπειδὴ ὁ κύριος ρήγας ἀδελφὸς τοῦ ἁγίου Παροναξίας ἐσύναξεν ἅπαντα τὰ εἰσοδήματα τῆς ἐνεστώσης χρονιάς εἴμεθα εἰς ἀνάγκην νὰ δανειζόμεθα διὰ νὰ ζῶμεν·

Ἐγὼ παρενθύς ἐπαρρησίασα πρὸς τὴν Ἱερολογιότητά του τὴν διαταγὴν τῆς σεβαστῆς διοικήσεως, καὶ ἀντ' αὐτῆς μοι ἐπαρρησίασε τὴν πρὸς τὴν λογιότητά του ἀπόκρισιν τοῦ κυρίου ρήγα, τὴν ὁποίαν τὴν περικλείω πρὸς περισσοτέραν πληροφορίαν τοῦ σεβαστοῦ μου ὑπουργείου.

Οἱ πρόκριτοι ἐδῶ καὶ πολλοὶ τῶν ἱερέων καὶ πολλοὶ τοῦ κοινοῦ πλήθους (λέγων πολλοὶ τῶν ἱερέων καὶ πολλοὶ τοῦ κοινοῦ λαοῦ) καθότι κάποιος ἱερεὺς χαρτοφυλάξ ὀφρῆκιον ἔχων, ἐλθὼν ἀπὸ ναύπλιον καὶ ἔχων ἀνὰ χεῖρας τὸ ἴσον τῆς διαταγῆς καὶ γράμμα τοῦ κυρίου Ἱεροθέου ἐνσπείρει λόγους καὶ διεγείρει φατρίας ὡς δῆθεν ἔρχεται ὁ ἅγιος παροναξίας μετ' οὐ πολὺ· καὶ πρὸς πίστωσιν, ἰδοῦ, ἡ διαταγή, λέγει, καθ' ἣν αὐτοὶ ἐπιτάττονται νὰ στέλνωσι γρόσια, ἕως οὗ νὰ ἀποφασισθῇ ἡ κρίσις του· αὐτὰ ἀκούοντες πολλοὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν ἀπλουστέρων καὶ ἔχοντες παράδειγμα, ὅτι πέρυσιν ἐξώσθη παρὰ τῆς ὑπερτάτης, καὶ πάλιν ἐπέστρεψε πιστεύουσι καὶ διεγείρουσι σκάνδαλα καὶ φατρίας πράγματα εἰς ἡμᾶς ἀσυνήθιστα.

Οἱ πρόκριτοι λοιπὸν ἄνευ ἐξαιρέσεως καὶ πολλοὶ τῶν ἱερέων καὶ τοῦ πλήθους μᾶς εἶπον νὰ γίνῃ ἀναφορὰ κατ' αὐτοῦ φανερώνουσα, ὅτι τὰ εἰσοδήματα τῆς ἐνεστώσης χρονιάς εἶναι ἅπαντα παρ' αὐτῶν συναγμένα· ἡμεῖς ὁμῶς ἀρκεσθέντες εἰς τὸ ἐνέχειρον τοῦ κυρίου ρήγα δὲν ἠθελήσαμεν καὶ διὰ νὰ μὴ φανῶμεν φατριασταὶ ποιοῦντες ἀναφορὰς, πρᾶγμα ἀλλότριον τοῦ χαρακτῆρος ἀμφοτέρων ἡμῶν, καὶ κοντὰ ὁποῦ δανειζόμεθα τὰ πρὸς σιτισμὸν καὶ ἐνδυμάτων, ἔχομεν καὶ οἰκίαν μισθουμένην ἐν ἣ οἰκῶμεν ὡσὰν ὁποῦ ἡ μητροπόλις εἶναι ἐπαρχεῖον καὶ ἔνεκα τούτου οὔτε κόνδικα τῆς ἐπαρχίας εὔρομεν, δι' οὗ νὰ ὀδηγηθῶμεν, οὔτε σκευὴ τῆς Μητροπόλεως ἱερὰ δηλ. ἄμφια δικροτριέικρα καὶ ἄλλα ἐξ ὧν πλουτεῖ, ὡς μανθάνομεν, καὶ ὧν τὴν χρεῖαν μεγάλως ἔχω, ἐπειδὴ τὰ ἡμέτερα ἄμφια ἔμειναν εἰς τὴν μαγνησίαν τῆς ἀνατολῆς μετὰ πολλῶν μας ἄλλων πραγμάτων διὰ τὴν ἐπανάστασιν, καὶ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ διορισθῇ ὁ κύριος ἱερόθεος, ἂν φαίνεται ἀρεστὸν εἰς τὸ σεβαστόν μοι ὑπουργεῖον, νὰ μᾶς ἐπιστρέψῃ, ὅσον καὶ τὸν κόνδικα

τῆς μήτροπόλεως, ἐπειδὴ ὁ ἀδελφός του κύριος ρήγας προτείνει ὅτι δὲν ἤξεύρει ποῦ τὰ ἔχει ὁ ἅγιος παροναξίας.

Αὐτὰ ἐν τῷ παρόντι γράφω πρὸς τὸ ἔξοχον καὶ πανσέβαστον ὑπουργεῖον μου ἔξαιτούμενος παρ' αὐτοῦ εὐχὰς πρῶτον καὶ συμβουλὰς διὰ νὰ ὀδηγούμεθα παρ' αὐτῶν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας.

Μένω μὲ ὄλον τὸ ἀνῆκον σέβας

Ὁ Τοποτηρητὴς τῆς ἐπαρχίας παροναξίας
Μυρίνης Σωφρόνιος »¹

τῆ γ'. δεκεμβρίου .αωκδ
ἐν νάξῳ

Καὶ εἶναι ἀληθές, ὅτι ὁ Σωφρόνιος ζωηρῶς ἐπεθύμει, ὅπως, ἐκτελῶν ἄλλως τε καὶ διαταγὴν τοῦ Ὑπουργείου, ἀποστέλλῃ πρὸς τόν, ἐν ὑποδικίᾳ ὄντα Παροναξίας Ἱεροθέον, τήν, ὑπὸ τούτου, ἀποφασισθεῖσαν χρηματικὴν ἐπιχορήγησιν¹ τοῦτο ὅμως καθίστατο ἀνέφικτον λόγῳ τῆς στάσεως τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ, ὑπὸ κατηγορίαν, Μητροπολίτου.

Οὗτος δηλ. μὴ ἀναγνωρίζων τὸν Σωφρόνιον ὡς Τοποτηρητὴν Παροναξίας καὶ τὸν Ἀρχιμ. Λέοντιον Καμπάνην, ὡς ἐπιστάτην, τῶν Ἀρχιερατικῶν, τῆς ὑπ' ὄψιν παροικίας, εἰσοδημάτων, εἰσέπραττεν ταῦτα ἐπ' ὄνοματι τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ² καὶ παρὰ τὰς γενομένας αὐτῷ κατ' ἐπανάληψιν παραστάσεις, ὅτι δηλ. δὲν δικαιούται οὗτος ἵνα ὑπεισέρχηται εἰς τὰ καθήκοντα αὐτῶν, ὅμως, ἐπὶ διαφόροις ἀποφάσεσιν, ἤρνεϊτο συμμόρφωσιν εἰς αὐτάς, ἔχων πρὸς τοῦτο καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ὑποδείξεις, ὅστις ἐκ Ναυπλίου γράφων πρὸς τοὺς χριστιανούς του, ἐν ὄψει τῆς ταχείας δῆθεν αὐτοῦ ἐπιστροφῆς, προέτρπε τούτους, ὅπως, τὰ κεκανονισμένα Ἀρχιερατικά δικαιώματα, δίδωσιν εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἢ ἐν ἀνάγκῃ τὰ κρατῶσι παρ' ἑαυτοῖς, καίτοι ἐκ παραλλήλου φορτικῶς ἐζήτηι παρὰ τοῦ Σωφρονίου τὴν ἀποστολήν, τῶν, ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἀποφασισθέντων 250, κατὰ μῆνα, γροσίων.

Ἡ τοιαύτη τοῦ Ρήγα Ἀριστάρχου διαγωγή ἠνάγκασε τὸν Σωφρόνιον, ἵνα ἀναφερθῇ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον, ὅπερ διὰ τῆς, ὑπ' ἀριθ. 431 καὶ ἀπὸ 26 Ἰανουαρίου 1825, πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα, ἀναφορᾶς του ἐπληροφόρει τοῦτο, ὅτι ὁ ἀδελφός τοῦ Ἱεροθέου δὲν ἀναγνωρίζει τὴν ιδιότητα τοῦ Σωφρονίου, ὡς Τοποτηρητοῦ τῆς ἐκκλησιαστικῆς, Παροναξίας, περιφερείας, καίτοι ἐν τῷ μεταξὺ τοῦτο, δηλ. τὸ Ἐκτελεστικὸν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2809/3/2/825 ἀποφάσεώς του παρήγγειλε πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς λατρείας, ἵνα «ἐπειδὴ μέχρι σήμερον ὁ Τοποτηρητὴς Παροναξίας δὲν ἔστειλε τὰ 250 γρόσια πρὸς τὸν Παροναξίας Ἱεροθέον» ἀποστέλλῃ ταῦτα τῷ δικαιούχῳ³

1. Ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5 Δεκεμβρίου ἀπέστειλε πρὸς τὴν Ὑπερτάτην Διοίκησιν ἀναφορὰν τὰ αὐτὰ γράφων.

τοῦτο ὁμως δι' ἐτέρας αὐτοῦ ἀναφορᾶς, ὑπ' ἀριθ. 449/5/2/825, πρὸς τὴν αὐτὴν ἀρχήν, ἐξ ἀφορμῆς λήψεως δευτέρου τοῦ Σωφρονίου, ἐγγράφου, ἔλεγεν, ὅτι ὁ ἀδελφὸς τοῦ Παροναξίας «ἐσύναξε πάντα τὰ ἀρχιερατικὰ τῆς ἐπαρχίας δικαιώματα καὶ δίδει ἀφοριστικὰ καὶ στεφανοχαρτὰ χωρὶς νὰ γνωρίζῃ αὐτὸν ὡς Τοποτηρητὴν»· καὶ ἐπιπροσθέτει· ἐν τοιαύτῃ λοιπὸν περιπτώσει «πόθεν ὁ Τοποτηρητῆς νὰ συνάξῃ καὶ τὰ πρὸς τὸ ζῆν του καὶ τὰ γρόσια 250 διὰ νὰ τὰ ἀποστέλλῃ πρὸς τὴν Πανιερότητά του».

Τούτου ἔνεκεν τὸ Ὑπουργεῖον διέταξε, διὰ μὲν τῆς, ὑπ' ἀριθ. 473/12/2/825, διαταγῆς του τὸν ἐπαρχον Νάξου, ὅπως ἐξετάσῃ ἐάν, τὰ ἀνωτέρω ἀναφερθέντα αὐτῷ, ἔχωσιν ἀληθείας, ἀπαντήσαντα, ὅτι οὐδὲν ἐνήργησε διότι ἐν τῷ μεταξὺ ἀπέθανεν ὁ Ρήγας Ἀριστάρχου, ὁ ἀδελφὸς δηλ. τοῦ Παροναξίας, διὰ δὲ τῆς ταυτοχρόνου ὑπ' ἀριθ. 474 ἐτέρας τὸν Σωφρόνιον «ἵνα σᾶς παραδώσῃ, δηλ. ὁ Ρήγας Ἀριστάρχου, ὅσα ἀρχιερατικὰ δικαιώματα ἐσύναξεν, ἀφ' οὗ διωρίσθητε μέχρι νῦν καὶ ἀφ' οὗ τὰ λάβετε νὰ στείλετε ἀμέσως εἰς τὸν ἅγιον παροναξίας τὰ 250 γρόσια», ἵνα, ἐν συνεχείᾳ, διὰ τοῦ, ὑπ' ἀριθ. 847 καὶ ἀπὸ 2 Ἀπριλίου, ἐγγράφου του παρακαλέσῃ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅπως, εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 5699, τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος, ἐντολῆς, δι' ἧς «διατάσσεται τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο νὰ διατάξῃ τὸν Τοποτηρητὴν τοῦ Μητροπολίτου Παροναξίας νὰ στέλλῃ κατὰ μῆνα πρὸς τὴν Πανιερότητά του τὰ διορισθέντα παρὰ τῆς Σ. Δ(ιοικήσεως) 250 γρόσια», γράψῃ πρὸς τὸν ἐπαρχον Νάξου «ἔντονον διαταγὴν...νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν ἐπίσκοπον Μυρίνης ἀπὸ 12 Ἰουλίου μέχρι τοῦδε νὰ ἀποστείλῃ τὰ ὅσα ὀφείλει πρὸς τὴν Πανιερότητά του».

(Συνεχίζεται)